

Utdanningssystemet må ivareta arbeidslivets behov

Innspill til Stortingets utdannings- og forskningskomité Prop. 1 S (2017-2018) Kunnskapsdepartementet

Arbeidsgiverforeningen Spekter mener forslaget til budsjett på utdannings- og kompetanseområdet har mange gode satsingsområder.

Livslang læring og kompetansepolitikk - Mobilisering av arbeidskraft

Spekter mener at utdannings- og kompetansepolitikken spiller en avgjørende rolle i arbeidet for å mobilisere arbeidskraft. Både tidlig innsats, voksnes læring og unges valg av utdanning, er viktig. Spekter har tidligere beskrevet de store verdiene som ligger i mobilisering av arbeidskraft i «Arbeidskraftsfond – Innland» (medbringes til komiteen), hvor blant annet verdien av effektive utdanningsløp og av å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i jobb, er dokumentert. Effektene av økt arbeidstilbud blant ulike grupper og økt produktivitetsvekst vil kunne gi en verdi på nivå med de verdiene vi kan høste fra Oljefondet i årene fremover.

For å lykkes med en slik mobilisering, er det avgjørende å samordne mange politikkområder. Til en viss grad er dette gjort gjennom Nasjonal kompetansepolitisk strategi. Spekter mener likevel at det må etableres en mer koordinert innsats fra departementenes side, hvor ulike virkemidler og tiltak ses i sammenheng. Spekter mener proposisjonen kunne ha vektlagt dette mer, og det savnes også i det konkrete oppfølgingsarbeidet. Særlig mener vi ASD i større grad må kobles på det kompetansepolitiske arbeidet.

Det er positivt at det endelig rettes større oppmerksomhet mot karriereveiledning, med blant annet 25 millioner til å utvikle karriereveiledning på nett.

Spekter mener:

Spekter støtter forslagene om økt tidlig innsats i barnehage og skole, samt mer satsing på yrkesfag og fagskoler. Behovene på disse områdene er store, så vi etterspør en ytterligere opptrapping.

For å oppnå målene i kompetansepolitikken og for å mobilisere arbeidskraft, etterlyser Spekter en sterkere koordinering mellom ulike departementer.

Spekter støtter fusjonsprosessene når det gjelder felles enheter på kunnskapsområdet.

Det er positivt at karriereveiledningen styrkes.

Barnehage og skole – tidlig innsats

Tidlig innsats i barnehage og skole er avgjørende for å hindre frafall fra utdanning og senere utenforskap. Spekter støtter at det nå satses mer på dette, men mener samtidig at det er et behov for ytterligere styrking. Denne styrkingen må bestå i målrettet kvalitetsarbeid, særlig i barnehagene, og målretting av kompetanse og ressurser til tidlig innsats i skolen. Vi mener at de foreslåtte tiltakene er en god start på en satsing.

Fag- og yrkesopplæring og behov for læreplasser

Innsatsen for yrkesfag og arbeidet for flere læreplasser må fortsette. Det er positivt at det legges vekt på å styrke samarbeidet mellom skoler og virksomheter ved blant annet å etablere lektor 2-ordning for yrkesfagene, samt at det vil være midler til rekruttering av nye lærebedrifter.

Spekter mener at arbeidet med Samfunnskontrakten for flere læreplasser er viktig og må styrkes. Antall læreplasser har økt, spesielt innen helse- og oppvekstfag, og Spekters medlemsvirksomheter har bidratt til det. Men det er fortsatt mangel på læreplasser, og partene i arbeidslivet må sammen med myndighetene fortsette arbeidet for å øke antall læreplasser.

Fagskoler

Arbeidslivet trenger i stor grad faglært arbeidskraft i årene framover. I den foreslåtte økte satsingen på yrkesfag er nye utviklingsmidler og 22 millioner til nye studieplasser neppe tilstrekkelig for å møte arbeidslivets behov. Spekter hadde forventet en styrking, også for finansieringen av eksisterende studieplasser, men mener at det er positivt at det endelig rettes større oppmerksomhet mot fagskolene.

Sett i perspektiv av at universitetene og høyskolene får omtrent 38 milliarder i statsbudsjettet og fagskolene under 1 milliard, fremstår den økte satsingen på fagskolene likevel som moderat sett opp mot arbeidslivets behov for faglært arbeidskraft.

Høyere utdanning – felles enheter

Kunnskapsdepartementet har igangsatt et arbeid der målet er færre felles enheter for høyere utdanning. Spekter mener at det lenge har vært alfor mange enheter innen dette feltet, med til dels overlappende ansvarsområder. Utviklingsarbeidet for høyere utdanning har vært veldig ansvarsmessig fragmentert.

Spekter støtter derfor de pågående fusjonsprosessene, og forventer at det gir gevinster både når det gjelder kvalitet og effektivitet.

IKT er et helt sentralt element både i utvikling og drift av nødvendig infrastruktur og for nærings- og tjenesteutvikling. Spekter støtter derfor satsingen på nye studieplasser innen IKT.